

Да си български учител в Чехия

Среща-разговор с обичан български учител в Българското държавно училище в Прага, приел предложението ми за интервю към проекта „Дияспората – свързване на гласовете“ на сдружението marginalia.bg, съвместно с фондация „Томсън“. Всички материали от проекта можете да разгледате в сайта marginalia.bg/diasporata-svarzvane-na-glasovete, както и в плейлист на YouTube канала на Marginalia.

Валентина Лазарова е родена в град Варна, завършва специалност „Физика и химия“ в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“. Работи като учител, а след това и като регионален образователен експерт по химия и физика във Видин. Професията ѝ я отвежда в Прага, Чехия. Разказва ни за живота си в чужбина, който, по професионални причини протича в близка връзка с България и други българи, живеещи в Чехия. Валентина не е типичният емигрант, защото заминава зад граница като командирован служител на Министерството на образованието и науката, след като спечелва конкурс за работа в Българското училище в Прага.

Валентина Лазарова с учениците от своя клас

– Г-жо Лазарова, кога напуснахте България и от колко време не сте се връщали в родината си?

– Напуснах България през септември 2005 г. и не съм се прибирала там от лятото, но скоро ще пътувам до родния си град.

– А изпитвате ли носталгия, липсваше ли Ви страната в периода, когато не сте я посещавали?

– Разбира се, че ми липсва. Липсва ми шумът на морето, приятелите, културните мероприятия, всичко.

– Как избрахте втората си родина? Получихте добро предложение за работа предварително или разчитахте на помощта на Ваши приятели за първоначалната адаптация?

– Попаднах в Чехия след спечелен конкурс за учител по физика и химия в българското училище „Д-р Петър Берон“ и бях четири години командирован служител от Министерството на образованието и наука-

та. От 2009 г. съм учител, назначен по местното законодателство и продължавам да работя в училището.

– Дълго ли проучвахте мястото, където щяхте да заминете? Имаше ли някакви колебания или решението беше взето спонтанно?

– Спонтанно реших да замина, след като видях съобщение за конкурс във вестник „Азбуки“, явих се, спечелих и дойдох.

– А работили ли сте и в друга държава, освен в Чехия?

– Не, не съм. Работила съм само тук от 2005 г.

– Сама ли живеете в Прага или със семейството си?

– Пристигнах само със сина ми, но постепенно по различни причини дойдоха и майка ми, брат ми и снаха ми, но продължавам да поддържам връзка с останалите ми роднини и приятели чрез социалните мрежи и

вайбър. Бих казала, че контактувам ежедневно с България.

– Когато се установихте в Чехия, намерихте ли нова среда, приятели и колеги?

– Ако трябва да бъда честна, обкръжението ми тук е съставено предимно от сънародници и може би това е причината да не се чувствам откъсната от България, въпреки че първите ми четири години носталгията беше чувствителна.

– След толкова време, което сте прекарвали тук, чувствате ли се вписана в местните празници и обичаи или предпочитате, ако имате възможност, да се прибирате по празниците в България?

– Ами не се чувствам откъсната, а добре вписана и в чешката, и в българската среда, посещавам Българския културен институт и различни културни събития, организирани от него. Ходя и в българските магазини

в Прага, но съм чест посетител и на чешките храмове, паметници и ресторанти. Понякога усещам топло и доброжелателно отношение от страна на чешките служители, но съм преживявала и доста негативни прояви към нас, чужденците.

– Канили ли са Ви на гости местни приятели или колеги? Били ли сте в техния дом, вила или градина? Споделяли ли сте специфични неща за българската или чешката кухня, разменяли ли сте си рецепти или опит? Разпитвали ли са Ви за България, въобще водили ли сте подобни разговори?

– Както казах, аз живея предимно сред сънародници, но семейството на сина ми е в чешка среда, внучката ми е в чешка детска градина и споделят, че, когато са с колеги и приятели, винаги си говорят за забележителностите на България, за автентичния фолклор и българската традиционна кухня и че разговорите им са топли и интересни. Често откриват общи неща, като последното е, че чехите празнуват, само че на 5 юли, деня на Св. св. Кирил и Методий.

– Интересувате ли се от политическия живот на Чехия, четете ли местната преса? Гледате ли местната телевизия, водили ли сте разговори на тази тематика с чешките Ви познати?

– Интересувам се от политическия живот и в България, и в Чехия. Не съм пропускала избори и да дам своя глас за партия или личност. Това, че съм на 1900 км от България

не ме прави по-малко заинтересувана от случващото се там, а и у дома се гледа българска телевизия и се слуша българска музика. За Чехия чета предимно местна преса или научавам новостите от колегите си, които се информират от чешките новини и телевизия. Интересувам се от социалната и здравна политика на Чехия и от културните мероприятия. Тук

Теодосий Теодосиев, Атанас Карадечев, Валентина Лазарова, Милка Кралчева и Катя Адърска

Участие в Деня на таланта – 2-жа Лазарова с колеги и ученици

идват и правят грандиозни концерти и представления артисти, които никога не са посещавали България.

– Какво мислите за чешката здравна и социална система? Какъв е Вашият досег и опит с тази страна на живота в Чехия?

– Имам достатъчни наблюдения, за да кажа, че според мен здравната и социалната политика са на по-високо ниво, отколкото в България; грижите, обслужването и вниманието, особено към възрастните хора и децата, е любезно и милосърдно. Лекарите проявяват търпение и не претрупват нещата. В болницата

беше същото: въпреки езиковата бариера и ситуацията на Ковид-19, се отнесоха професионално към възрастната ми роднина. Голяма част от лекарствата за сърдечно болни, хипертоници или хора с мозъчни заболявания, се поемат изцяло от здравната им каса. На този етап това е основният фактор, който ме задържа тук, заради обгрижването на

майка ми. В детските отделения и родилни домове има всичко необходимо, за да могат родилката и детето да се чувстват добре и комфортно.

– А инвестирате ли някакви средства в България и планирате ли в някакъв период от живота си да се завърнете?

– Учителската заплата и тук не е висока, но колегите от чешките учебни заведения не се занимават с тежка и огромна документация, както ние. Отношението на родителите към училището също е различно като цяло. В Чехия например родите-

лите носят отговорност за посещението на учениците в училище и с подпис в ученическата им книжка удостоверяват присъствието им или извиняват отсъствието им. Иначе, да, в България си плащам редовно данъците, поддържам си жилището, но не инвестирам в други дейности, с изключение на участие в кампании по набиране на средства за болни деца като например Българската Коледа. А на въпроса Ви дали ще се върна в България – да, но кога, не мога да отговоря все още.

– Благодаря за отговорите Ви и отделеното време! ♦